

Rapport 2012:7

Öllsjö 67:1

Särskild arkeologisk utredning 2011

Ylva Wickberg

Rapport 2012:7

Öllsjö 67:1

Särskild arkeologisk utredning 2011

Ylva Wickberg

Öllsjö 67:1, Skepparslövs socken
Kristianstads kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2012 Sydsvensk Arkeologi AB

Rapport 2012:7

Omslag: Söschakt B, utredningsområdet. Foto: Y. Wickberg

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	5
Naturgeografiska förutsättningar	5
Fornlämningsmiljö	5
Arkeologiska förutsättningar och bevarandeintresse	5
Utredningens syfte	5
Resultat	6
Slutsats	6
Referenser	7
Administrativa uppgifter	8
Bilagor	9
Bilaga 1, exploateringsområde	9
Bilaga 2, fornlämningsbild	10
Bilaga 3, schakt	11
Bilaga 4, anläggningar	12

Fig 1. Skåne med Öllsjö i Kristianstad kommun markerat

Fig 2. Öllsjö 67:1, utredningsschakt och funna anläggningar

Sammanfattning

Sydsvensk Arkeologi AB har utfört en särskild arkeologisk utredning inom del av fastigheten Öllsjö 67:1, Skepparslövs socken Kristianstad kommun. Området är aktuellt för småhusbebyggelse. Inga kända fornlämningar fanns registrerade inom exploateringsytan, men dess centrala läge i en komplex fornlämningsmiljö gjorde att en arkeologisk utredning ansågs väl motiverad. Utredningen genomfördes med hjälp av grävmaskin och i de sammanlagt fyra sökschakten påträffades två mindre anläggningar. Dessa undersöktes inom ramen för utredningen, men bedömdes ha litet antikvariskt värde.

Inledning

Inför Kristianstads kommuns planer för ett nytt bostadsområde inom rubricerad fastighet utfördes en arkeologisk utredning sommaren 2011. Planområdet var ca 15 000 kvm stort (se bilaga 1). Det har tidigare beräknats ingå som en del av en arkeologisk utredning, Lst. dnr. 431-4015-08, men var då inte tillgängligt (Edring 2008). Inför utredningen avverkades fyra korridorer där de planerade sökschakten sedan kunde förläggas.

Naturgeografiska förutsättningar

Fastigheten Öllsjö 67:1 ligger ca fem kilometer sydväst om Kristianstad vid foten av Nävlingeåsen. Topografiskt ligger området ca 10-15 meter över havet. Det domineras av sandjordar, men det finns även inslag av sandig morän och lera. Den aktuella delen av fastigheten är mycket flack och relativt lågt belägen, kringgärdad av något högre partier.

Fornlämningsmiljö

Planområdet ligger i en både fornlämningstät och -sammansatt miljö med ett antal registrerade boplatser, våtmarksofferfynd, skålgropslokaler, gravområden samt medeltida bytomt (se bilaga 2).

Arkeologiska förutsättningar och bevarandeintresse

I det aktuella området fanns inför utredningen inga kända fornlämningar. Men med bakgrunden av tidigare arkeologiska resultat inom angränsande fastigheten Öllsjö 7:1 (se ovan), samt närheten till en mångfacetterad fornlämningsmiljö bedömdes det finnas goda förutsättningar att påträffa under mark dolda fornlämningar.

Utredningens syfte

Utredningen syftade till att klargöra om det fanns under mark dolda fornlämningar inom exploateringsområdet, och vidare ligga till grund för fortsatt handläggning av ärendet.

Resultat

Utredningen genomfördes 20-22 juni 2011, och gjordes i form av 1,20 m breda sökschakt grävda med grävmaskin. Då området var bevuxet med blandskog hade fyra korridorer avverkats där sökschakten kunde förläggas. Dessa fick vidare anpassas efter de kraftiga stubbar som var kvar efter avverkningen; därav något krokiga schakt som löper i ungefärlig Ö-V riktning. Sammanlagt grävdes 534 löpmeter schakt (se fig 2)

Två anläggningar i form av små grunda gropar påträffades i de två nordligaste schakten, och invid dem gjordes två mindre utvidgningar för att klargöra om de var del av någon struktur. Inga fler anläggningar påträffades dock. De två sydligaste schakten berörde en mindre våtmark vars största djup var 1 m. Ingen kulturpåverkan, bortsett från de två anläggningarna samt två slagna flintor (lösfynd i dumpmassor), kunde konstateras. Schakt och anläggningar mättes in med GPS med nätverks RTK (Real-Time Kinematic). De två anläggningar som påträffades undersöktes enligt undersökningsplanen för att fastställa fornlämningsstatus.

Slutsats

Endast två anläggningar i form av mindre gropar kunde påvisas inom området. Dessa var av obestämd ålder och av lågt antikvariskt intresse och visar endast på någon tillfällig, odaterad aktivitet. En mindre våtmark berördes av utredningsschakten, och då platsen ligger nära en fornlämningsmiljö med både gravar och offerplatser i äldre våtmark, kvarstår möjligheten att det kan förekomma offerfynd inom utredningsområdet. Sådana är dock svåra att lokalisera vid utredningsschaktning, därför bör exploatorer fortsättningsvis vara uppmärksamma vid markarbeten.

Referenser

- Bengtsson, E. 2003. Öllsjö 33:2 och 63:1. Regionmuseet Kristianstad. Rapport 2003:24.
- Björk, T. 2004. En järnåldersgård i Öllsjö. Regionmuseet Kristianstad. Rapport 2004:96.
- Edring, A. 2005. Berget i backens skugga. Det sociala landskapet på Kristianstadsslätten under tidig- och mellanneolitikum. University of Lund, Institute of Archaeology. Report Series No. 94. Kristianstad
- Edring, A. 2008. Öllsjö 7:1. Arkeologisk utredning. Regionmuseet Kristianstad. Rapport 2008:25.
- Garvell, M. 2003. En boplats från 1000-talet. Arkeologisk förundersökning och undersökning. Regionmuseet Kristianstad. Rapport 2003:16.
- Kockum, J. 2007. Öllsjö by. Arkeologisk förundersökning. Regionmuseet Kristianstad. Rapport 2007:43.
- Svensson, C. 2005. Öllsjö 67:1 och 63:1 m.fl. Arkeologisk förundersökning. Regionmuseet Kristianstad. Rapport 2005:111.
- Svensson, C. 2006. Öllsjö 67:1. Arkeologisk undersökning. Regionmuseet Kristianstad. Rapport 2007:47.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	SA 107030
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-84596-09
Datum för beslut:	2010-01-27
Projektnummer:	SA 107030
Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Socken:	Skepparslöv
Fastighet:	Öllsjö 67:1
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 3D2i
Koordinatsystem:	RT 90 2,5 gon V
X koordinat:	6210069,63
Y koordinat:	1392805,08
Höjdsystem:	RH 2000
M ö.h.	15-16
Fältarbetstid:	22
Antal arbetsdagar:	3
Antal arkeologtimmar:	22
Antal maskintimmar :	12
Exploateringsyta:	15 000
Undersökt yta:	615 kvm
Platschef:	Ylva Wickberg
Personal:	Ylva Wickberg
Projektgrupp:	Bertil Helgesson
Underkonsulter:	Nilssons grävmaskiner
Uppdragsgivare:	Kristianstad kommun
Tidigare undersökningar:	-
Fynd:	-
Dokumentationsmaterial:	Ritningar och foto arkiveras på Regionmuseet Kristianstad
Kostnader:	55 500 (kostnadsberäkning: 56 900)

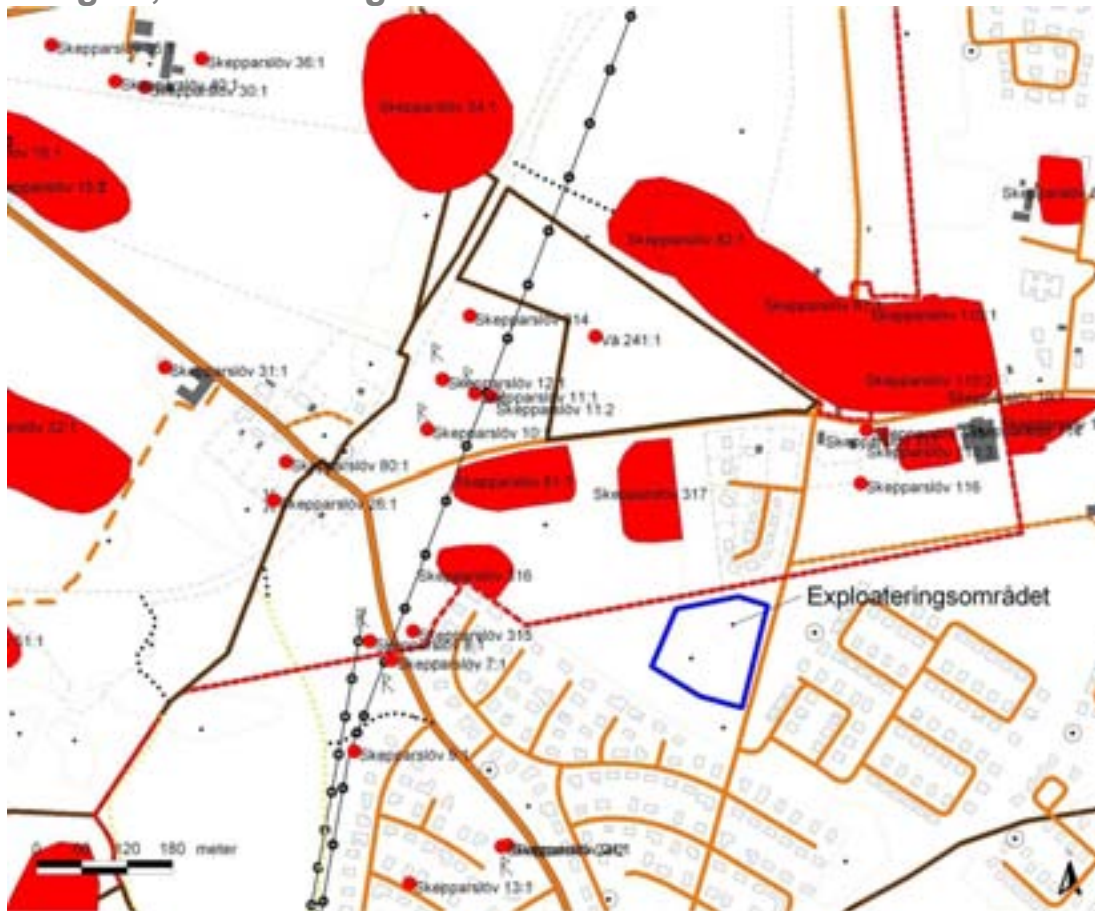
Bilagor

Bilaga 1, exploateringsområde

Utdrag ur fastighetskartan med exploateringsområdet markerat

Bilaga 2, fornlämningsbild

Utdrag ur fastighetskartan med fornlämningar ur FMIS

Registrerade fornlämningar i området

I området nordväst om nu aktuell yta ligger flera megalitgravar: en gånggrift (Skepparslöv 10) och en hällkista (Skepparslöv 11:1) och i väster en långdös (Skepparslöv 8). Megalitgravarna ligger nära varandra och motsvarande koncentration av monumentala gravar på Kristianstads-slätten är endast känd från Fjälkingeområdet (se Edring 2005). Förutom megalitgravarna finns även flera naturbildningar av gravliknande stenblock och block med ”jättegrytor” (t.ex. Skepparslöv 7). I våtmarkerna öster och väster om megalitgravarna har flera offerfynd av tunn- och tjockackiga yxor daterade till tidig- och mellanneolitikum påträffats, (t.ex. Vä 176, 190, 195, 200, se Edring 2005). Ett par hundra meter öster om planområdet ligger Öllsjö bytomt, inom vilken och i anslutning till, flera välbevarade boplatser från yngre järnålder och medeltid undersökts (Garvell 2003, Bengtsson 2003, Björk 2004, Svensson 2005, 2006, Kockum 2007). I samband med en arkeologisk utredning 2008 påträffades ett tidigare okänt block med skålgropar i den norra sluttningen av den höjd som ligger norr om platsen, Skepparslöv 314 (Edring 2008).

Bilaga 3, schakt

Schakt A, 229:

0,3-0,6 m djup, djupast i Ö.

Matjord brun: sandig/siltig humus, enstaka tegelfragment. Plogat i de övre 0,25-0,3 m.

Steril: gulbrun, ngt humös sandig silt

Schakt B, 267:

0,3-0,6 m djup, djupast i Ö.

Matjord brun: sandig/siltig humus, enstaka tegelfragment. Plogat i de övre 0,25-0,3 m.

Steril: gulbrun, ngt humös sandig silt

Schakt C:299:

0,3-0,95 m djupt, djupast i mitten.

I den djupaste delen finns flera olika lager, ingen synlig kulturpåverkan. Tolkas som gammal våtmark som fyllts igen vid olika tidpunkter.

Översta lagret består av gråbrun lerig och siltig humus, 0,18 m tj.

Under detta ett lager av gråbrun humös lera/silt, 0,28 m dj

Under detta ett lager av ljus gråbrun humös silt, 0,22 m dj

Underst ett lager mörkt brungrå humös silt, 0,2 m dj.

Steril: gulgrå fläckig silt

Schakt D, 325:

0,4-1,0 m djupt, djupast i mitten.

I den djupaste delen finns flera olika lager, ingen synlig kulturpåverkan. Tolkas som gammal våtmark som fyllts igen vid olika tidpunkter.

Översta lagret består av gråbrun lerig och siltig humus, 0,25 m dj

Under detta ett lager av gråbrun humös lera/silt, 0,3 m dj

Under detta ett lager av ljus gråbrun humös silt, 0,2 m dj

Underst ett lager mörkt brungrå humös silt, 0,25 m dj

Steril: gulgrå fläckig silt

Bilaga 4, anläggningar

Anläggning AG 260

Storlek: 0,58 m br och 0,2 m dj.

- 1: Gråbrun något humös siltig sand
- 2: Brungul Siltig sand

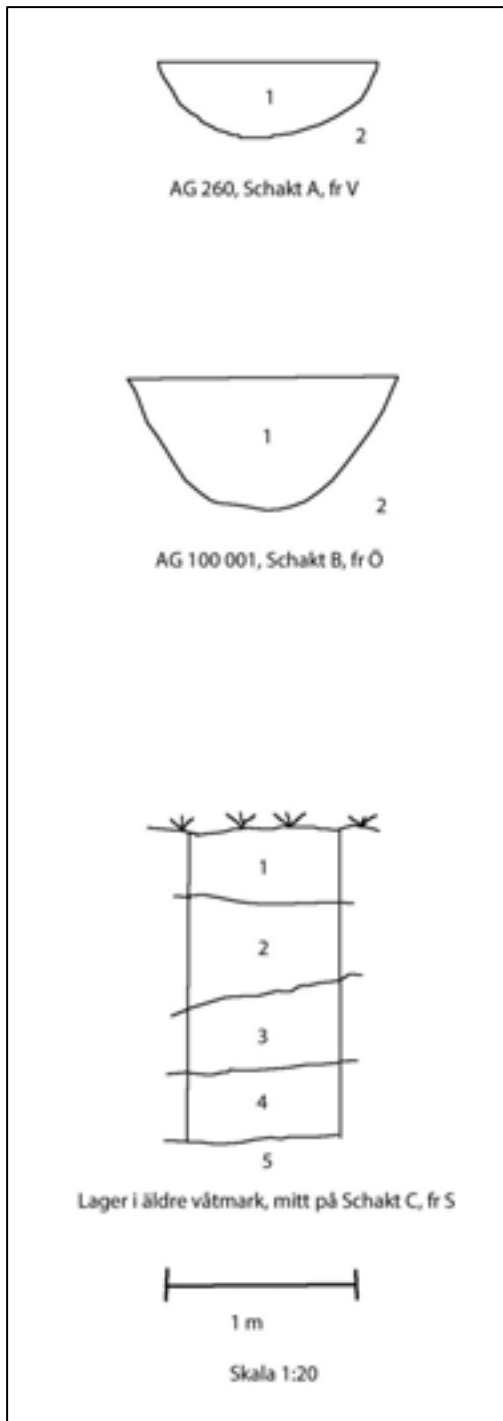
Anläggning AG 100001

Storlek: 0,72 m br och 0,35 m dj

- 1: Mörkt gråbrun humös siltig sand, lite sot samt enstaka små skörbrända stenar.
- 2: Gulbrun silt

Lager i våtmark, mitt på schakt C

- 1: Gråbrun lerig siltig humus
- 2: Gråbrun humös lerig silt
- 3: Ljus gråbrun humös silt
- 4: Mörkt brungrå humös silt
- 5: Gulgråfläckig silt

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2012

1. Fastigheten Kristianstad 4:4, Kristianstad stad, FU 2011, Christer Carlsson
2. Innerstaden 1:14 – Södergatan, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2011, Ingrid Gustin
3. Skanörs kyrka och kyrkogård, Skanör med Falsterbo socken, Vellinge kommun, FU 2004 och 2005, Lars Salminen & Ingrid Gustin
4. Stallbyggnad vid Ugerups säteri, Köpinge socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
5. Invändiga arbeten i Vä kyrka, Vä socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
6. Husbyggnation inom fastigheten 61:113, Gualöv socken, Bromölla kommun, SU 2011, Christer Carlsson
7. Öllsjö 67:1, Skepparslöv socken, Kristianstad kommun, AU 2011, Ylva Wickberg

